Otázka: Inkluze v českém školství

Předmět: Pedagogika, Společenské vědy

Přidal(a): Hemzalka

Zamyšlení k inkluzi v českém školství

Inkluze ve vzdělávání zahrnuje dle rezortního umístění i inkluzi v dětských domovech. Je to v podstatě inkluze sociální probíhající na půdě školského zařízení.

Inkluzi ve vzdělávání, myšleno ve škole, předcházelo, provází a zřejmě bude provázet dál četnost diskuzí, připomínek, nároků, výjimek, podpůrných opatření, vyhlášek, …

V kuloárech a sborovnách škol se nejčastěji hovoří jako o nařízené inkluzi, která jde jednoznačně proti smyslu kvalitního vzdělávání v ČR. Pro učitele to znamená mnohonásobně více práce, za kterou nedostanou zaplaceno, že je nemožné mít výsledky ve třídě, kde budou děti s mentální retardací a u nich sedící asistentky, které průběžně komentují probírané učivo. Článků a diskuzí na toto téma s obdobným názorem jsou stovky. A co inkluze v dětských domovech, které jsou stejně jako všechny ostatní školy v gesci MŠMT?

O inkluzi ve vzdělávání, myšleno v dětském domově, není nikde ani slechu. Pokud přejdeme letitá jednání o zrušení, omezení či jakékoli další akci směřující k transformaci ústavní výchovy v ČR, uvědomme si, že v těchto zařízeních máme tisíce dětí. Dětí umístěných v dětských domovech, za jejichž objektivními potížemi stojí velmi rozličné důvody – horší sociální a ekonomické zázemí, ale také například násilí v rodině, zanedbaná péče v raném dětském věku a dysfunkce v rodině, mentální retardace atd. Poruchy soustředění a náročné chování dětí jsou symptomem jejich neošetřených problémů a nereflektovaných potřeb. V žádném případě na ně proto nelze nahlížet jako na děti, které selhávají, ale především jako na děti, jejichž specifické potřeby musíme naplnit. A tady hraje mimo školy samotné zásadní roli i dětský domov. Je známo, že děti tráví ve škole polovinu bdělého času. Děti v ústavní výchově druhou polovinu bdělého času a celý zbytek dne v prostředí dětského domova. Ptám se, proč jenom učitelům bude muset přijít na pomoc více speciálních pedagogů a psychologů, ale také například sociálních pedagogů, kteří v českých školách zoufale chybí? Proč jenom ve školách bude nutné

rozvinout spolupráci s centry duševního zdraví, s poskytovateli sociálních služeb a neziskovými organizacemi, a výrazně proměnit spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí? Doposavad se nikdo neptal, jak probíhá inkluze v dětských domovech. Odpověď na tuto otázku by byla pro pedagogy škol překvapivá. Inkluze v dětských domovech je dávno zavedenou a fungující praxí. Bez speciálních pedagogů, bez asistentů, bez psychologů, bez příplatků. Jednoduše fungují na základním principu inkluze – důraz na spolupráci, víra v přirozené vlastnosti dětí, otevřenost k jinakosti, rovné šance pro všechny děti. Každé z dětí se stává objektem individualizovaného přístupu. V jednom domově, v jedné rodinné buňce se tak spolu setkávají děti zdravotně postižené i děti bez postižení, děti zvláště nadané, děti cizinců, děti různých etnik nebo např. děti pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Mohlo by se stát, že „zatracované“ dětské domovy by mohly být případem dobré praxe?
V tomto směru určitě ano.

Inkluze ve vzdělávání zahrnuje dle rezortního umístění i inkluzi v dětských domovech. Je to v podstatě inkluze sociální probíhající na půdě školského zařízení.

Inkluzi ve vzdělávání, myšleno ve škole, předcházelo, provází a zřejmě bude provázet dál četnost diskuzí, připomínek, nároků, výjimek, podpůrných opatření, vyhlášek, …

V kuloárech a sborovnách škol se nejčastěji hovoří jako o nařízené inkluzi, která jde jednoznačně proti smyslu kvalitního vzdělávání v ČR. Pro učitele to znamená mnohonásobně více práce, za kterou nedostanou zaplaceno, že je nemožné mít výsledky ve třídě, kde budou děti s mentální retardací a u nich sedící asistentky, které průběžně komentují probírané učivo. Článků a diskuzí na toto téma s obdobným názorem jsou stovky. A co inkluze v dětských domovech, které jsou stejně jako všechny ostatní školy v gesci MŠMT?

O inkluzi ve vzdělávání, myšleno v dětském domově, není nikde ani slechu. Pokud přejdeme letitá jednání o zrušení, omezení či jakékoli další akci směřující k transformaci ústavní výchovy v ČR, uvědomme si, že v těchto zařízeních máme tisíce dětí. Dětí umístěných v dětských domovech, za jejichž objektivními potížemi stojí velmi rozličné důvody – horší sociální a ekonomické zázemí, ale také například násilí v rodině, zanedbaná péče v raném dětském věku a dysfunkce v rodině, mentální retardace atd. Poruchy soustředění a náročné chování dětí jsou symptomem jejich neošetřených problémů a nereflektovaných potřeb. V žádném případě na ně proto nelze nahlížet jako na děti, které selhávají, ale především jako na děti, jejichž specifické potřeby musíme naplnit. A tady hraje mimo školy samotné zásadní roli i dětský domov. Je známo, že děti tráví ve škole polovinu bdělého času. Děti v ústavní výchově druhou polovinu

bdělého času a celý zbytek dne v prostředí dětského domova. Ptám se, proč jenom učitelům bude muset přijít na pomoc více speciálních pedagogů a psychologů, ale také například sociálních pedagogů, kteří v českých školách zoufale chybí? Proč jenom ve školách bude nutné rozvinout spolupráci s centry duševního zdraví, s poskytovateli sociálních služeb a neziskovými organizacemi, a výrazně proměnit spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dětí? Doposavad se nikdo neptal, jak probíhá inkluze v dětských domovech. Odpověď na tuto otázku by byla pro pedagogy škol překvapivá. Inkluze v dětských domovech je dávno zavedenou a fungující praxí. Bez speciálních pedagogů, bez asistentů, bez psychologů, bez příplatků. Jednoduše fungují na základním principu inkluze – důraz na spolupráci, víra v přirozené vlastnosti dětí, otevřenost k jinakosti, rovné šance pro všechny děti. Každé z dětí se stává objektem individualizovaného přístupu. V jednom domově, v jedné rodinné buňce se tak spolu setkávají děti zdravotně postižené i děti bez postižení, děti zvláště nadané, děti cizinců, děti různých etnik nebo např. děti pocházející ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Mohlo by se stát, že „zatracované“ dětské domovy by mohly být případem dobré praxe? V tomto směru určitě ano.